

Котляренко Лідія Теодорівна, професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, доктор біологічних наук, професор;

Щебельська Марія Павлівна, здобувач ступеня вищої освіти магістр навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ

Загальновідомо, що наркоманія та наркозлочинність є складною проблемою сучасного суспільства, що має соціальний, економічний, правовий, медичний та інші аспекти. Тому зрозуміло, що ефективна протидія наркоманії та наркозлочинності може забезпечити лише комплексний підхід поєднаний вирішенням двох головних проблем: з одного боку – забезпечення належного рівня законодавчого регулювання обігу лікарських засобів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, який би захищав інтереси громадян України, надання якісної медичної допомоги особам, які страждають від наркотичної залежності, а з іншого – створення ефективної системи щодо недопущення витоку в незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів, лікарських засобів, які містять такі речовини. Що у свою чергу буде вагомою перепорою до вживання таких лікарських засобів не за медичним призначенням, запобігатиме обігу речовин, заборонених для застосування, а також сприятиме припиненню діяльності міжнародного наркобізнесу.

В Україні, питання правового регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу регламентується понад п'ятдесяті нормативними актами, як на рівні кодексів, законів, так і на рівні підзаконних нормативних актів. У 2016 році було прийнято ряд нормативно-правових актів, які мали вплив на наркополітику в Україні [1].

Так, 24 лютого 2016 року постановою Кабінету Міністрів України № 128 затверджено перелік лікарських засобів, які мають у своєму складі наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, інші сильнодіючі речовини, щодо яких може встановлюватись особливий режим у сфері виробництва та реалізації під час запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану.

Постановою Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 року № 228 (із змінами) затверджено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку.

16 травня 2016 року наказом Міністерства юстиції України № 1418/5 затверджено Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання наркотичної залежності».

7 липня 2016 року Верховною Радою України прийнятий Закон України № 1446-VIII «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції».

29 вересня 2016 року наказом Міністерства охорони здоров'я України № 1011 затверджено Методику розрахунку потреби у препаратах замісної підтримувальної терапії для лікування осіб, хворих на психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання опіоїдів. Метою наказу є впровадження механізму розрахунку потреби в препаратах замісної підтримувальної терапії для забезпечення лікування осіб, хворих на психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання опіоїдів.

19 жовтня 2016 року постановою Кабінету Міністрів України № 728 внесено зміни до Умов запобігання розкраданню рослин, включених до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, в частині удосконалення порядку цілодобової охорони об'єктів і приміщень, у яких культивуються, використовуються, зберігаються та знищуються нарковмісні рослини, що унеможливить їх витік у незаконний обіг. Це, у свою чергу, убезпечить населення держави від загроз життю та здоров'ю, які можливі у випадках розкрадання вищевказаних рослин. Також цим актом розмежовано повноваження відповідних центральних органів виконавчої влади, що пов'язані з контролем за використанням, зберіганням та знищенням нарковмісних рослин.

26 жовтня 2016 року постановою Кабінету Міністрів України № 747 внесено зміну до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 року № 770, та доповнено список № 1 таблиці IV новою позицією – Фенілнітропропен (прекурсор). Метою акту є встановлення заходів контролю та обмеження обігу зазначеної речовини на території України.

11 травня 2016 року наказом Міністерства охорони здоров'я України № 37-Адм оновлено склад Міжвідомчої робочої групи з питань законодавчого забезпечення у сфері

обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу (далі – Міжвідомча група). Наказом МОЗ України № 561 від 25 травня 2017 року зазначену Міжвідомчу групу скасовано та утворено іншу до складу якої увійшло близько 20 представників профільних міністерств і відомств, громадських організацій, провідних наукових та виробничих структур, медично-реабілітаційних центрів, лікувально-профілактичних установ, а також провідні лікарі наркологі.

Важливо також відмітити, що у 2015 році відновлено діяльність Державної установи «Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України», яка вперше здійснила поглиблений огляд наркотичної ситуації в Україні (за 2015-2017 роки) та підготувала Національні звіти щодо наркотичної ситуації в Україні за вказані роки. Також співробітниками цієї установи розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про проведення загальнодержавного моніторингу наркотичної ситуації в Україні» [2], яка спрямована на вироблення збалансованого підходу до вирішення проблем зловживання підконтрольними речовинами та вжиття адекватних сучасним викликам заходів протидії поширенню наркоманії та пов'язаних з цим явищем негативних наслідків.

На нашу думку, системне удосконалення законодавства у сфері обігу наркотиків беззаперечно сприятиме ефективній протидії наркоманії і наркозлочинності в державі.

Список використаних джерел

1. Національний звіт за 2017 рік щодо наркотичної ситуації в Україні (за даними 2016 року). – 2017. – 10 жовтня. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ummcda.org.ua/index.php/86-natsionalnij-zvit-za-2017-rik-shchodo-narkotichnoji-situatsiji-v-ukrajini-za-danimi-2016-roku>.

2. Про проведення загальнодержавного моніторингу наркотичної ситуації в Україні: проект розпорядження Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ummcda.org.ua/index.php/gromadske-obgovorennja-zakonodavchikh-proektiv>.